

Structuring Design Studio Courses in Interior Architecture Programs in Türkiye: A Thematic Model Suggestion

Türkiye'deki İç Mimarlık Programlarında Tasarım Stüdyosu Derslerinin Yapılandırılması: Tematik Bir Model Önerisi

Parvin HEIDARI¹

¹Department of Interior Architecture, Faculty of Fine Arts, İstanbul Gelişim University, İstanbul, Türkiye

Received / Geliş Tarihi 11.06.2025
Revision Requested / Revizyon Talebi 09.07.2025
Last Revision / Son Revizyon 30.08.2025
Accepted / Kabul Tarihi 09.09.2025
Publication Date / Yayın Tarihi 16.09.2025

Corresponding author / Sorumlu Yazar:
Parvin HEIDARI

E-mail: pheidari@gelisim.edu.tr

Cite this article: Heidari, P. (2025). Structuring design studio courses in interior architecture programs in Türkiye: A thematic model suggestion. *PLANARCH - Design and Planning Research*, 9(2), 449-461. DOI: 10.54864/planarch.1717912

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

ABSTRACT

The interior architecture education is undergoing a period of significant transformation, driven by the evolving global and social requirements of the modern era and the impact of economic, technological, and social developments. Design studio courses play an important role in interior architecture education, offering innovative and creative approaches that enable students to develop problem-solving skills and contribute to the design process with an inclusive approach. The objective of this study is to highlight the critical role and function of design studio courses in interior architecture education and to examine how they can be integrated with current requirements. For this purpose, the content of project courses in interior architecture at Turkish universities has been subjected to detailed examination, with an analysis conducted on the project subjects defined as small, medium, and large scale. Furthermore, the study focuses on how current approaches and design themes are integrated into the projects. The findings were used to develop a content model for design studio courses in interior architecture education. Based on the discussions on how design themes and current approaches are integrated into the projects, the study reveals that education should have a flexible and dynamic structure. The developed model offers flexibility in education, provides students with an up-to-date and comprehensive perspective, establishes a more solid foundation for their careers in interior architecture and enhances their professional competencies.

Keywords: Interior architecture, interior architecture education, design studio, thematic approach, design themes.

ÖZ

İç mimarlık eğitimi, modern çağın değişen küresel ve sosyal gereksinimleri ile ekonomik, teknolojik ve sosyal gelişmelerin etkisiyle önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Tasarım stüdyosu dersleri, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmelerini ve kapsayıcı bir yaklaşımla tasarım sürecine katkıda bulunmalarını sağlayan yenilikçi ve yaratıcı yaklaşımlar sunarak iç mimarlık eğitiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, tasarım stüdyosu derslerinin iç mimarlık eğitimindeki kritik rolünü ve işlevini vurgulamak ve mevcut gereksinimlerle uyumlu hale getirilebileceğini incelemektir. Bu amaçla, daha önce yapılan çalışmaların incelenmesinin yanı sıra, Türkiye'deki üniversitelerin iç mimarlık programlarında yer alan proje derslerinin içeriği kapsamlı bir şekilde incelenmiş, küçük, orta ve büyük ölçekli olarak tanımlanan proje konuları üzerinden bir analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ayrıca, çağdaş yaklaşımların ve tasarım temalarının projelere nasıl entegre edildiği de incelenmiştir. Bu kapsamda literatür taraması ve Türkiye üniversiteleri incelemelerinden elde edilen tüm veriler kategorize edilmiştir. Tasarım stüdyolarının yapısı, sayısı, konuları ve temaları çağın gereklilikleri doğrultusunda analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda, iç mimarlık programlarındaki tasarım stüdyosu dersleri için bir model geliştirilmesi hedeflenmiştir. Tasarım temalarının projelere nasıl entegre edildiğine dair tartışmalara dayanan çalışma, eğitimin esnek ve dinamik bir yapıya sahip olması gerektiğini ortaya koymuştur. Geliştirilen model, eğitimde esneklik sunarak, öğrencilere güncel ve kapsamlı bir bakış açısı sağlayacak, iç mimarlık kariyerleri için daha sağlam bir temel oluşturacak ve mesleki yetkinliklerini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: İç mimarlık, iç mimarlık eğitimi, tasarım stüdyosu, tematik yaklaşım, tasarım teması.

Giriş

İç mimarlık disiplini, hızla değişen endüstriyel ve teknolojik gelişmelerin yanı sıra, uluslararası yaklaşımlar, toplumsal ihtiyaçlar ve kullanıcı tercihlerindeki dönüşümleri karşılamak adına sürekli yenilenmesi gereken dinamik bir alandır. Tasarım alanında uzmanlaşmanın giderek önem kazanmasıyla birlikte, iç mimarlık mesleği de disiplinler arası iş birliğine açık, küresel bir bakış açısına sahip ve sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik değişimlerle 19. yüzyıldan itibaren dönüşen bir meslektir (Onay, 2017; Şekerci ve Oral, 2023).

Mimarlık disiplinine kıyasla iç mekân tasarımı daha hızlı bir değişim süreci göstermektedir. Bu nedenle, iç mekânların toplumun değişen yaşam dinamiklerine uyum sağlaması büyük önem taşımaktadır. Yaşam tarzları, ihtiyaçlar ve kullanıcı beklentileri değiştikçe, iç mimarın da bu değişimleri mekâna yansıtabilecek esneklikte olması gerekmektedir. Toplulukla birlikte yürütülen ve iş birliğine dayalı geliştirme sürecinin, doğrudan öğrenme deneyimi sağladığını ve kullanıcılarla daha derin bir bağ ve anlayış oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Thamrin vd., 2019). Bu bağlamda, iç mimarlık eğitimi, sadece mesleki bilgi ve beceri kazandırmakla kalmamalı, aynı zamanda yaşamın ritmini takip edebilen bir yaklaşımı benimsemelidir (Onay, 2017). Bu hedef doğrultusunda, eğitim programlarının teorik altyapıyı destekleyecek şekilde güncellenmesi ve uygulamalı öğrenme süreçleriyle desteklenmesi gerekmektedir.

İç mimarlık kavramına tarihsel olarak bakıldığında, bu disiplinin 1896 yılında yeni bir mimari tasarım yaklaşımı olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Türkiye’de ise iç mimarlık eğitimi ilk olarak 1923 yılında Mimar Sinan Üniversitesi bünyesinde, ardından 1957 yılında İstanbul’daki Marmara Üniversitesi’nde yapılandırılmıştır. Ancak mesleğin kurumsallaşması, 1976 yılında İç Mimarlar Odası’nın kurulmasıyla gerçekleşmiştir. Bu gelişmeyle birlikte “dekoratör” kimliği yerine iç mimar kimliği benimsenmiştir (Torun ve Sipahi, 2021).

İç mimarlık eğitiminde stüdyo dersleri, teorik bilgiyi pratiğe dönüştürerek öğrencilerin tasarım ve eleştiri becerilerini geliştirmeyi amaçlar. İç mimarlık stüdyosu, kuramsal derslerde edinilen bilgileri mesleki uygulamalarla bütünleştirerek, öğrenme sürecinin merkezinde yer almaktadır (Adıgüzel ve Cıravoğlu, 2013). Stüdyo odaklı öğrenme, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve esnek tasarım becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olarak değerlendirilmiştir (Adıgüzel Özbek ve Usta, 2018). Stüdyolar, pedagojik¹ olarak ‘yaparak öğrenme’ anlayışıyla hem ‘tasarlama’ ve hem ‘tasarlama öğrenme’ süreçlerini bir arada sunmaktadır (Paker Kahvecioğlu, 2007).

Bu çalışmanın amacı, iç mimarlık eğitim programlarının tümünü incelemekten ziyade, yalnızca stüdyo ve proje derslerine odaklanmaktır. Bu doğrultuda, çalışmanın temel hedefi, literatür taramasıyla birlikte, Türkiye’deki İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümlerinin web sitelerinde yayımlanan ders içeriklerini analiz ederek, stüdyo derslerinin konu kapsamı ve kapasitesini değerlendirmek; güncel literatürle ilişkilendirerek bu dersler için yeni tasarım temaları ve yaklaşımları doğrultusunda tematik bir model önerisi geliştirmektir.

Literatür Taraması

İç mimarlık eğitimi alanında yapılan araştırmalar

incelendiğinde, eğitim programına ve stüdyo derslerine odaklanan çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar, programın bütününe yönelik değerlendirmeler yapmakta veya stüdyo derslerini içerik, yöntem ve yaklaşım açısından ele almaktadır. Türkiye’deki iç mimarlık programlarına dair yapılan çeşitli değerlendirmelerde (Onay, 2017; Şekerci ve Oral, 2023), programların güncellenmesi ve uluslararası akreditasyon standartlarıyla uyumlu hale getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Tasarım stüdyosu kapsamında, tüm stüdyolarla doğrudan ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Örneğin Özker ve Makaklı’nın (2016) çalışmada, Türkiye’deki iç mimarlık programları, tasarım stüdyolarındaki eğitim yöntemlerini inceleyerek yapısal sorunlara dikkat çekilmiştir. Örmecioglu ve Uçar (2012), Akdeniz Üniversitesi’nde uygulanan yeni stüdyo sisteminin tümevarımcı yaklaşımını; Afacan (2014) ise, Bilkent Üniversitesi’nde ilk iki yılda temel kavramlara (malzeme, form, kompozisyon), son iki yılda ise teknoloji, beşeri bilimler ve engelsiz tasarım gibi alanlarına odaklanıldığını incelemiştir. Çelik ve Arabacıoğlu (2022), iç mimarlık stüdyolarını fenomenolojik bir yaklaşımla inceleyerek, kentle ilişki kurabilen yeni bir stüdyo modeli önermektedir. Bitirme projelerine odaklanan çalışmada ise (Usta vd., 2022; Üst vd., 2024), en yaygın tasarım konularının kültür merkezi ve ardından eğitim binaları olduğu belirlenmiştir. Stüdyo yapılarına yönelik analizler, proje konularındaki çeşitlilik ve içerik farklılıklarının, eğitim düzeylerinde esneklik ve içerik zenginliği sağladığını ortaya koymakta; bu durum, bütüncül bir pedagojik yapının gerekliliğini desteklemektedir.

İç mimarlık öğrencilerinin yaratıcı düşünme kapasitelerini geliştirmek amacıyla kavramsal yaklaşımları temel alan birçok araştırma bulunmaktadır. Bu kapsamda, kuram ve pratiğin bir arada sunulduğu kavramsal yaklaşım dersleri üzerine bir öğretim modeli geliştiren İzadpanah (2021), bu derslerin öğrencilerin fikir geliştirme ve iletişim becerilerini artırdığını vurgulamıştır. Anderson ve Travis (2018) ise tasarım sürecini kavramsal bir çerçeveye ele alırken, kavramsal gelişimin stüdyo dersleri ile destekleyici dersler arasında süreklilik arz etmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu alandaki çalışmalarda, konular proje derslerinde doğrudan tema olarak ele alınmamış; yalnızca bu derslerle olan entegrasyonları ya da üzerlerindeki etkileri incelenmiştir. Bu çalışmada ise, ilgili konular literatürden derlenerek potansiyel proje temaları olarak değerlendirilmiş, bu doğrultuda literatür kümeler halinde sınıflandırılarak konuların proje dersleriyle tematik yapılandırılabilceği açıdan incelenmiştir.

İç mimarlık stüdyolarındaki öğrenmeye odaklanan çalışmalarda, sürecin genellikle yaratıcı düşünceyi merkeze alan çeşitli pedagojik yaklaşımlarla şekillendiği görülmektedir. Ünsal Gülmez, Yağan ve Şahin (2020), Poe’nun şiirlerinden esinlenen anlatı temelli bir tasarım pedagojisini; Choi ve Kim (2017), analogi ve metaforu; Adıgüzel Özbek ve Usta (2018), yaratıcı drama tekniklerini; Smith (2011) ise öğrencinin yaşam deneyimlerinden beslenen merak gibi bilişsel stratejilerin, Heidari ve Polatoğlu (2018) dijital eskizin, Aşkın (2019) oyunlaştırmanın ve Zamberlan ve Wilson (2017) ise işbirliğine dayalı yaratıcı öğrenme ortamlarının yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkileri incelemiştir. Bu yaklaşımlar tüm proje derslerinde öğrencinin özgün fikir üretme kapasitesini geliştirmeye yönelik destek sağladığını ve farklı stratejik yöntemlerin uygulandığını ortaya koymaktadır.

¹ Kuramsal olarak “androgoji” terimi yükseköğretim düzeyi için daha uygun olsa da, “pedagoji” terimi literatürde daha yaygın kullanıldığı ve akademik veri tabanlarında daha fazla yer bulduğu için tercih edilmiştir.

Burkut'un (2023) Web of Science veri tabanında iç mimarlık eğitimiyle ilgili yayınlar üzerinde gerçekleştirdiği bibliyometrik analizde, en sık karşılaşılan kelimeler "sürdürülebilirlik", "evrensel tasarım" ve "bilgisayar destekli tasarım" olmuştur. Bu doğrultuda, her bir terimin önemli ve güncel bir tema haline gelebilmesi için bu konular ayrıntılı biçimde incelenmiştir.

Literatürde, içeriğe yönelik iç mimarlık eğitimi; çevresel ve toplumsal sorunlara çözüm üretme amacıyla "sürdürülebilirlik" ve "evrensel tasarım" ilkeleriyle zenginleştirilmektedir. Bu doğrultuda çeşitli çalışmaların mevcut olduğu gözlemlenmiştir.

Sürdürülebilirlik, çevre sorunlarına çözüm üretme amacıyla geliştirilen bir kavram olup, teknolojinin ilerlemesiyle birlikte önemi giderek artmıştır. 1970'lerden itibaren, mimarlık ve inşaat sektörü de bu sorunlara sürdürülebilir çözümler üretmeye başlamıştır (Sipahi ve Torun, 2019). Sanayileşmenin yol açtığı çevresel tehditlere karşı, iç mimarlık eğitiminde doğal kaynakların korunması ve çevre bilincinin kazandırılması giderek önem taşımaktadır. Türkiye'deki üniversitelerde sürdürülebilirliğin iç mimarlık derslerine etkisi incelenmiş; farkındalığın genellikle yükseköğretimle başladığı, iç mimarlık eğitiminin tasarım temelli olduğu ve stüdyo derslerinin bilgiyi uygulamaya aktarmada önemli bir alan sunduğu ortaya konmuştur (Faiz Büyükçam ve Eyüboğlu, 2023; Sipahi ve Torun, 2019). Adıgüzel ve Cıraoğlu (2013), Türkiye'de iç mimarlık eğitiminde çevresel tasarımın mevcut durumunu incelemiş ve öğrencilerin çevre bilinci ile eğitim programları arasındaki ilişkiyi üç üniversite örneği üzerinden değerlendirmiştir. Afacan (2014), sürdürülebilirlik derslerinde sektörlü iş birliği yapılarak sosyal öğrenme ortamlarının oluşturulduğunu gözlemlemiştir. Pakravan vd. (2022), iç mimarlık stüdyolarının sosyal, çevresel ve ekonomik konulara duyarlı olması gerektiğini ve yerel bağlamın dikkate alınmasının önemini vurgulamaktadır. Bağlamsal proje konularının önemine dikkat çeken Ertaş ve Taş (2015), sürdürülebilir kültürel turizm temalı tasarım projelerinin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, Assali (2017), sürdürülebilirlik kavramının tasarım stüdyolarına erken aşamalardan itibaren entegre edilmesini önermektedir.

Araştırmalarda içeriğe yönelik öne çıkan bir diğer tema ise "Evrensel Tasarım" olmuştur. 1970'lerden bu yana kullanılan bu terim, Avrupa'da genellikle "kapsayıcı tasarım" veya "herkes için tasarım" olarak adlandırılmaktadır (Olguntürk ve Demirkan, 2009). Evrensel Tasarım, tüm bireylerin kullanabileceği ortamlar ve ürünler oluşturmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Günümüzde bu alandaki farkındalık artmakta ve tasarım derslerine evrensel tasarım ilkelerinin entegre edilmesi önemli bir hedef hâline gelmektedir. Usal ve Evcil (2020), iç mimarlık eğitiminde evrensel tasarım farkındalığını artırmak amacıyla, öğrencilerin bir mağaza tasarımı üzerinden farklı kullanıcı ihtiyaçlarını değerlendirdikleri bir uygulamayı incelemiştir. Çalışma, erişilebilirlik ve kapsayıcı tasarımın eğitime entegrasyonuna yönelik öneriler sunmaktadır. Afacan (2011) ise evrensel tasarımın daha iyi anlaşılması için farkındalık artırıcı etkinlikler ile koordineli bir müfredata ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. Bu içerikler, öğrenci projelerinin çevresel ve toplumsal duyarlılıkla şekillenmesini sağlayan tematik altyapıyı oluşturmaktadır.

Yönteme dair yapılan çalışmalara bakıldığında, dijitalleşme ve stüdyo pedagojilerinin iç mimarlık eğitiminde mekanın kavramsal gelişimi ile temsil tekniklerini dönüştürdüğü görülmektedir. İç mimarlık stüdyo sürecinde, öğrencilerin mekân bütüncül bir yaklaşımla ele alarak sorgulayıcı çözümler üretmeleri büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda, mekân kurgusunun çeşitliliğini artıran araçlardan biri dijital teknolojiler olmuştur. Bilgisayar destekli

tasarım, günümüzde eğitimin her alanında kullanılmakta ve tasarım sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. Dijitalleşmenin eğitime etkisi, Disney vd. (2024) "Augmented Studio" yaklaşımıyla ele alınmakta; fiziksel ve sanal stüdyoların birleştiği hibrit öğrenme modelleri tartışılmaktadır. Teknolojik araçların tasarım stüdyosuna entegrasyonu da giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Karadağ ve Ozar (2025) yapay zekânın, kavramsal tasarıma olan katkılarını; Eti Proto ve Koç Sağlam (2021) ise 3D baskının mobilya eğitimindeki yaratıcı potansiyelini incelemiştir. Şekerci ve Oral (2023) ise hesaplamalı tasarım, parametrik tasarım, sanal ve artırılmış gerçeklik ile algoritmik tasarım gibi derslerin müfredata dahil edilmesi ve stüdyo dersleriyle entegre edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Yazıcıoğlu (2011) ise script ve algoritmaların kullanımıyla daha ileri düzeyde tasarımlar geliştirilebileceğini savunmaktadır.

Dijital ve geleneksel çizim yöntemlerinin öğrenci tutumu ve akademik başarı üzerindeki etkisini inceleyen Heidari ve Polatoğlu (2019) ve Tarakçı Eren ve Yılmaz (2022), her iki yöntemin de öğrenci başarısıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Kahravan vd. (2024), ergonomi odaklı ve insan merkezli mobilya tasarımı stüdyosunda dijital ile manuel tekniklerin birlikte kullanılmasının öğrencilerin tasarım duyarlılığını artırdığını gözlemlemiştir. Travis (2014) ise serbest el çiziminin pedagojik rolünü vurgulayarak, teknoloji ile gelenekselliğin bir sentez içinde ele alınması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca çevrimiçi ve yüz yüze eğitimin birlikte yürütülmesi (Afacan, 2015; Alamry, 2023) ve uzaktan eğitim (Andiyan vd., 2021; Yıldırım ve Zengel, 2023) gibi yöntemlerin pedagojik yeri ve uzaktan eğitim sürecinde, dijital öğrenme araçlarının farklı öğrenci grupları üzerindeki etkilerinin değişken olduğunu ve dijital ile fiziksel adaptasyonun önemini tartışılmıştır. Dijital ve hibrit öğrenme yöntemleri, öğrencinin teknik becerilerini geliştiren, çağın ihtiyaçlarına uygun bir proje süreci oluşturmayı mümkün kılmaktadır. Tam bu noktada, dijital teknolojinin etkisiyle öğrencilerde teknik becerilerin geri planda kaldığı gözlemlenmiştir. Bu durumu dengelemek amacıyla, teknik becerilerin geliştirilmesine ve öğrenci tasarımını desteklemeye yönelik çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Celadyn ve Celadyn (2024) ile Bindal (2022), yapı teknolojisi bilgisi ile tasarımın entegrasyonunun; öğrencilerin işlevsel, biçimsel ve çevresel gereksinimlere uygun çözümler üretmelerini sağladığını ve bu bilgileri tasarım kararlarında etkin biçimde kullanabildiklerini belirtmektedir.

Çok kültürlü ve disiplinlerarası stüdyolar da iç mimarlık eğitiminin gelişimini desteklemektedir. Kim, Ju ve Lee (2015) farklı ülkelerden öğrencilerin birlikte çalışmasının ve McPeck ve Morthland (2013) disiplinlerarası stüdyoların, kültürel farklılıkların tasarım yaklaşımlarını zenginleştirdiğini ve öğrencilerde farklı düşünme biçimlerini teşvik ettiğini göstermektedir. Lili ve Dinna (2025), iç tasarım stüdyolarında disiplinlerarası bilginin entegrasyonunu inceleyerek, tek ve çok eğitmenli öğretim modellerinin etkililiğini karşılaştırmakta ve bu modellerin uygulamadaki geçerliliğini değerlendirmektedir. Thamrin vd. (2019) ise stüdyo çalışmalarında toplulukla birlikte yapılan ortak tasarım süreçlerini vurgulayarak, uygulamalı öğrenmenin sosyal boyutuna ve çok disiplinli tasarım yeniliklerine dikkat çekmiştir. Bu yaklaşım, çok yönlü tasarım süreçlerinde kültürel ve toplumsal bilinçle bütünleşen etkileşimli öğrenmeye yönelik önemli bir rol oynamaktadır. Ve son olarak Abdallah (2022), stüdyo çalışmalarında gerçek projelerin uygulanmasını bir öğretim stratejisi olarak ele alması ve bu yaklaşımın "tasarım hassasiyeti", iletişim ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesinde önemli katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Bu durum, sanayi işbirliğinin gerçek projeler aracılığıyla tasarım

stüdyoları üzerindeki etkisini açıkça göstermektedir.

-İç mimarlık eğitiminde tarihî bilinç ve kültürel bağlamın önemi, Yurttaş ve Terece (2023) ve Embaby (2014) gibi çalışmalarla vurgulanmıştır. Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesi, öğrencilere yalnızca mekânsal değil, aynı zamanda tarihsel, toplumsal ve kültürel farkındalık kazandırmaktadır.

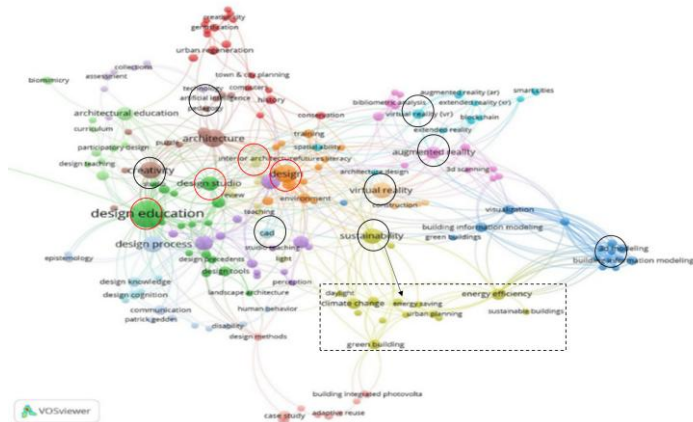
Literatürden elde edilen yaklaşımlar, içerikler, tasarım yöntemleri ve teknolojik gelişmeler; tasarım stüdyosu süreçlerinde daha etkin kullanılabilirlikleri amacıyla, model geliştirme aşamasında belirlenen faktörler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

VOSviewer ile Bibliyometrik Analiz

VOSviewer, bibliyometrik ağlar oluşturmak ve görselleştirmek amacıyla kullanılan bir yazılım aracıdır. Bu ağlar; dergiler, araştırmacılar veya bireysel yayınlar gibi öğeleri içerebilir; atıf, bibliyografik eşleştirme, ortak atıf ya da ortak yazarlık ilişkilerine dayalı olarak oluşturulabilir. VOSviewer aynı zamanda, bilimsel literatürde yer alan önemli terimlerin birlikte kullanılma ilişkilerini inceleyerek eşzamanlılık ağları oluşturabilen bir metin madenciliği özelliğine de sahiptir (URL-1). VOSviewer, SCOPUS ve Web of Science (WOS) veri tabanlarından elde edilen verilerin analizine olanak sağlayan bir yazılımdır.

Bu çalışma kapsamında, SCOPUS ve WOS veri tabanlarında “interior architecture”, “education” ve “studio courses” anahtar kelimeleriyle gerçekleştirilen literatür taraması sonucunda, VOSviewer aracılığıyla 1700’den fazla kaynağa ulaşılmıştır. 2024 yılına ait analiz edilen verilerde, en sık kullanılan anahtar kelimeler arasında “sustainability”, “virtual reality”, “augmented reality”, “BIM” ve “CAD” terimleri öne çıkmıştır (Şekil 1).

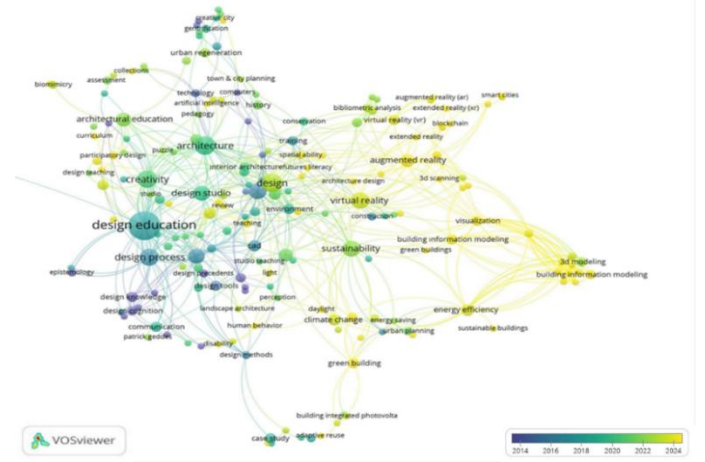
Şekil 1. SCOPUS ve WOS veri tabanında “interior architecture”, “education” ve “studio courses” anahtar kelimeleri kullanılarak bibliyometrik analizi (kırmızı renkli daireler anahtar kelimeleri ve siyah daireler ise analizde öne çıkan anahtar kelimeleri temsil eder)

Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2014’ten” sonra tasarım eğitimi, tasarım süreci ve bilgisayar destekli tasarım (CAD) gibi alanlarda; 2018’den itibaren sürdürülebilirlik, yaratıcılık ve iklim değişikliği gibi konularda; 2020’den sonra ise 3D tasarım, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik ve sınırlı sayıda yapay zeka gibi güncel konularda bilimsel çalışmaların arttığı görülmektedir (Şekil 2).

Şekil 2.

Literatür çalışmalarında iç mimarlık eğitiminde güncel yaklaşımlara ilişkin araştırmaların yıllara göre dağılım oranları

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, İç Mimarlık/ İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı lisans programlarının tüm ders yapısını kapsamamakta; yalnızca tasarım stüdyosu derslerine odaklanmaktadır. Çalışmanın temel amacı, tasarım stüdyosu derslerinin içeriğinin güncel küresel ve toplumsal gerekliliklerle uyumlu, yenilikçi yaklaşımları içeren ve tasarımsal temalarla beslenen bir yapıda olup olmadığını değerlendirmektir. Dört yıllık iç mimarlık lisans programı kapsamında yer alan proje temelli derslerin içeriği, temaları ve konu çeşitliliği farklı açılardan incelenmiştir. Bu kapsamda, aşağıdaki temel araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Dört yıllık bir İç Mimarlık lisans programı için en uygun proje dersi sayısı nedir?
- Her projede sabit bir konu mu belirlenmelidir, yoksa belirli bir kategori çerçevesinde değişiklik mi göstermelidir?
- Projelerde tematik bir yaklaşım izlenmesi gerekli midir?
- İç Mimarlık ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümlerinin proje konuları arasında ne ölçüde farklılıklar bulunmaktadır?

Bu sorulara yanıt bulmak ve mevcut durumu değerlendirmek amacıyla WOS, SCOPUS ve Google Scholar veri tabanlarında kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Literatürde yer alan proje derslerine yönelik güncel yaklaşımlar dikkate alınmıştır. Yapılan çalışmaların incelenmesinin yanı sıra, WOS ve SCOPUS veri tabanlarını taranarak bibliyometrik bir analiz yapılmış ve VOSviewer ile görselleştirilmiştir. Literatür taramasından elde edilen veriler, proje temalarını belirlemede temel alınmıştır. Ardından, örneklem olarak Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu (YÖK) veri tabanında listelenen tüm İç Mimarlık ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı lisans programlarının müfredatlarında yer alan proje derslerinin içerikleri incelenmiştir. İnceleme sürecinde, her programın resmi web sitesinde yayınlanan ders bilgi paketleri esas alınmıştır. Bu bağlamda:

- Müfredatta yer alan proje derslerinin adları, sayısı ve yıllara göre dağılımı belirlenmiştir.
- Her dersin “amaç” ve “içerik” bölümleri detaylı olarak analiz edilmiştir.

Elde edilen veriler karşılaştırılarak araştırmanın amacı

doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda, Türkiye'deki iç mimarlık programlarının tasarım stüdyosu derslerine yönelik tematik bir içerik modeli geliştirilmiş ve önerilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3.
Araştırma yöntemi ve Materyalleri (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

Bulgular

Türkiye'de lisans düzeyinde iç mekân tasarımı eğitimi veren İç Mimarlık ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı programları, 42'si İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, 36'sı ise İç Mimarlık olmak üzere toplam 78 üniversitede bulunmaktadır² (URL-2, URL-3). İçeriği mevcut olan programlarının proje derslerinin isimleri, konu ve

temalarının yanı sıra yapısal bilgileri de incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, proje derslerine ilişkin veriler üniversitelerin web sitelerinden elde edilmiştir. Bu veriler, Ocak 2024 tarihinde güncellenmiş olup, proje derslerinin konu ve temalarının nicel bir değer taşıması nedeniyle, verilerin olası güncellemeleri araştırma sonuçlarını etkilemeyeceği düşünülmektedir.

Tablo 1'de yer alan veriler, iç mimarlık ve iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümlerinin proje dağılımını ve üniversiteler arasındaki çeşitli proje sayılarının karşılaştırmasını sunmaktadır. Türkiye'deki 78 iç mimarlık programlarından, içeriği mevcut olan 67'si (%86) incelenmiştir. Bu 67 üniversitenin yalnızca 43'ünde proje konusu belirtilmiş olup; iç mimarlık bölümlerinde 21 üniversite (%64), iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümlerinde ise 22 üniversite (%55) bu bilgiyi sunmaktadır. Ayrıca 30 üniversitede proje teması da yer almaktadır (Tablo 1). Geri kalan üniversitelerde ise proje dersinin işleyişine ilişkin sadece genel bilgiler bulunmaktadır.

Çoğu üniversitede her proje için farklı tasarım konusu belirlenirken, bazı üniversitelerde ise her proje için tek bir konu seçilmiştir. Genel olarak dört yıllık lisans programlarında, bitirme projesi de dâhil olmak üzere, üçüncü yarıyıldan itibaren toplam altı proje dersi bulunmaktadır (%75). Tablo 1'de görüldüğü üzere, dört yıllık programlarda 54 üniversitede (%75) 6 proje dersi yer almakta, 13 üniversitede (%18) 8, 3 üniversitede ise (%4) 7 proje dersi müfredata dahil edilmektedir.

Tablo 1. <i>Türkiye üniversitelerinde bulunan iç mimarlık ve iç mimarlık ve çevre tasarımı programlarında proje derslerinin içerik bilgileri (Yazar tarafından hazırlanmıştır)</i>						
Bölüm			İç Mimarlık	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	Toplam	Yüzde
Toplam üniversite sayısı			36	42	78	100
İçeriği mevcut olan üniversite sayısı			31	36	67	%86
En az 1 proje konusu belli olan üniversite sayısı			21	22	43	%64
İçeriğinde teması olan üniversite sayısı			13	17	30	%45
Projelerde İsim ve Sayı Çeşitliliği	Toplam 6 proje	5+1*	15	13	54	%75
		6	9	14		
		1+4+1	1	1		
		2+3+1	0	1		
	Toplam 8 proje	8	4	1	13	%18
		7+1	1	4		
		2+5+1	0	2		
		3+4+1	0	1		
	Toplam 7 proje	1+5+1	1	1	3	%4
		6+1	0	1		
	Toplam 4 proje	1+3	1	0	2	%3
		4	0	1		

* Veriler, projelere verilen isim benzerliğinin sayısını göstermektedir (örneğin: Tasarım Stüdyosu I-V ve Mezuniyet Projesi adlandıran projeler için 5+1 yazılmıştır).

Proje derslerine verilen isimler çeşitlilik göstermekte olup, her iki bölümde de öne çıkan isimlendirmeler büyük ölçüde benzerdir (Şekil 4). İç mimarlık programında toplam 22 ve de iç

mimarlık ve çevre tasarımı programında ise 26 çeşit isim saptanmıştır. İç mimarlık ve çevre tasarımı programında en yaygın kullanılan isim "Tasarım Stüdyosu" olurken, iç mimarlık

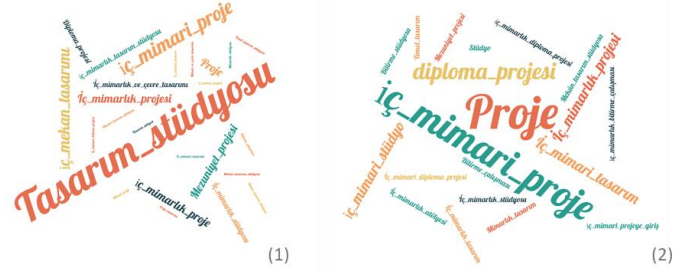
² Bu sayılar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki (KKTC) üniversiteleri içermemektedir.

programında ise “Proje” terimi ve ardından “İç Mimarlık Proje” ismi onu takip etmektedir. Ancak, iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümünde, iç mimarlık bölümüne kıyasla daha fazla isimlendirme çeşitliliği görülmektedir.

Araştırma, iç mimarlık programların bulunan üniversitelerde incelenen proje derslerinin konu dağılımında hem önemli farklılıklar hem de paralellikler olduğunu ortaya koymuştur. Konuların çeşitliliği dikkate alınarak, yapının işlevsel içeriği ve kullanım amacına göre bir kategorizasyon önerilmiştir (Tablo 2).

Şekil 4.

1) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, 2) İç Mimarlık programlarında projelere verilen isim çeşitliliği (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

Tablo 2. Farklı kategorilere göre proje derslerinin konu dağılımı (Yazar tarafından hazırlanmıştır)	
Kategori	Verilen proje konuları*
Yaşam-barınma mekânları	Konut, Bahçeli Konut, Tatil Evi, Home-Ofis, Ev, Konteyner Ev, Villa, Özel Konut, Stüdyo-Ev, Hafta Sonu Evi, Apartman, Müstakil Konut, Rezidans, Karavan, Penthouse, Kır Evi, Loft
Ticari-satış mekânları	Mağaza, Dükkan, Vitrin Tasarımı, Satış Mağazaları, Alışveriş Mekânı, Satış Merkezi, Perakende Mağaza, Alışveriş Merkezi, AVM, Butik, Mücevher ve Saat Mağazası, Oyuncakçı, Çiçekçi, Kitapçı
Yeme-içme mekânları	Kafe, Restoran, Kafede Oturma Alanı, Lokanta, Restoran- Kafe, Bar-Kafe Restoran, Kafeterya, Esnek Çalışma ve Kafeterya
Ofis-yönetim binaları	Ofis, Büro (Avukatlık, Mimarlık, Muhasebe, Turizm), Doktor Muayenehanesi, Atölye ve Ofis, Dişçi Ofisi, Diş Polikliniği, Genel Müdürlük Ofisi, Klinik, Ofis Blokları, Hükümet Binası, Ofis-Show Room, Banka Şubesi, Poliklinik, İşhanı, Yönetim Binası, Avukatlık Ve Hukuk Bürosu, Kamu Hizmet Binası, Şirket Merkezi
Konaklama Birimleri	Konaklama-Hostel, Otel, Yurt, Otel Odası, Butik Otel, 4 Ya Da 5 Yıldızlı Otel, Tatil Köyü, Pansiyon, Motel, Öğrenci Oteli, Apart Otel, Temalı Otel, HIP ³ Otel, Huzur Evi
Eğitim binaları	Kreş, Okul, Ana Okul, İlköğretim Okulu
Kültür-Sanat birimleri	Kütüphane İçinde Okuma Salonu, Müze İçinde Niş Bir Shop, Sanat Merkezi, Fotoğraf Atölyesi, Müze, Kültür Merkezi, Kütüphane, Sanat Galerisi, Kafe-Kitabevi, Arkeoloji Enstitüsü, Moda Atölyesi, Moda Tasarım Merkezi, Kültür Evi, Küçük Ölçekli Kültür Evi ve Kafeterya, Gösteri Merkezi, Konser Merkezi
Sosyal alanları	Sinema, Sosyal Merkez, Sosyal Tesisler, Sosyal Kulüp, Eğlence Mekânı, Gece Kulübü, Eğlence Parkı
Teşhir mekânları	Fuar Pavyonu, Sergi ve Satış Alanı, Oto Galerisi, Fuar Standı, Sergi Salonları
Sağlık merkezi	Hastane, Tıp Merkezi, Estetik (Güzellik) Merkezi
Spor merkezi	Spor Kompleksi
Diğer mekânlar	Dini Yapı, Mücevherat Üreticisi, Tarihi Yapı, Terminaller, Endüstri Binaları

*Not: Çocuk bahçesi ve Eğlence parkı konuları sadece iç mimarlık ve çevre tasarımında sunulmaktadır.

Bu çalışmanın amaçları doğrultusunda, üniversitelerin web sitelerinde yer alan proje derslerinin içerikleri incelenmiş ve çeşitli veriler elde edilmiştir. Ders içeriklerindeki bilgiler, proje derslerinin ‘konu’, ‘tema’ ve ‘yapısal’ özellikleri olmak üzere üç ana başlık altında sınıflandırılmıştır.

Proje konuları

Dört yıllık lisans programlarında yer alan proje dersleri, tasarım konusu ve karmaşıklık düzeyine göre üç ana kategoriye ayrılmıştır: küçük ölçekli projeler (2. sınıfta verilen), orta ölçekli projeler (3. sınıfta verilen) ve karmaşık yapı projeleri (4. sınıfta verilen). Tablo 3’te özetlenen proje konularının Türkiye’deki üniversitelerde ne ölçüde kullanıldığını göstermek amacıyla, iç mimarlık ve iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümlerine göre tasarım konularının sayısı, bu üç kategoriye göre düzenlenmiş ve tablo halinde sunulmuştur. Konu dağılımı Grafik 1’de ve iki bölüm arasındaki farklılıklar ise Grafik 2-4’te karşılaştırılmıştır.

Her iki bölüm genelinde, proje ölçeğine göre yapılan incelemede (Grafik 1), 2. sınıf ve küçük ölçekli projelerde en sık karşılaşılan konular “yaşam-barınma” ve “ticari-satış” mekânlarıdır. Bu durum, eğitim programlarının iç mimarlık için, çok sayıda konut veya alışveriş merkezi içeren karmaşık yapılar yerine, tek bir konut veya satış birimi tasarımına odaklandığını göstermektedir. Orta ölçekli projeler ise genellikle “yeme-içme” mekânları ve “ofis-yönetim” binalarına yöneliktir. Ayrıca “ticari-satış” alanlarının da bu kategoriye dâhil edilmesi mümkündür. Bu durum, çağdaş ticari satış alanlarının bağımsız bir satış merkezi olmanın ötesinde, çeşitli işlevlerle birleşip bütünleşme eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Büyük ölçekli tasarım stüdyolarında ise “kültür-sanat” ve “konaklama” birimleri ön plana çıkmaktadır. Bu yapıların öne çıkması, çok işlevli ve karmaşık iç mekânların bir arada yer alması açısından beklenen bir sonuçtur (Grafik 1).

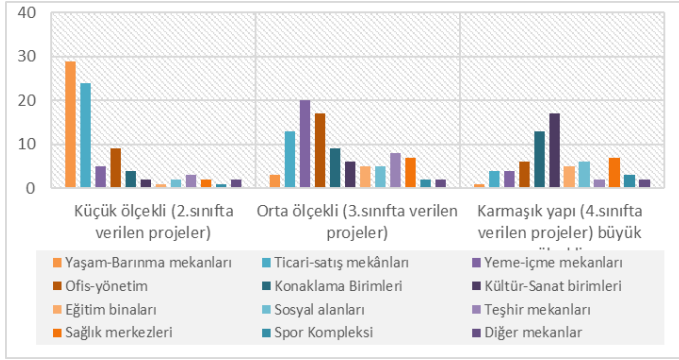
³Highly Individual Places

Tablo 3.
İç Mimarlık ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı programlarında 3 kategoriye göre proje konularının dağılımı (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

Proje konusu	Küçük ölçekli (2.sınıfta verilen projeler)			Orta ölçekli (3.sınıfta verilen projeler)			Karmaşık yapı (4.sınıfta verilen projeler) büyük ölçekli			Toplam		
	İç Mimarlık	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	Toplam	İç Mimarlık	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	Toplam	İç Mimarlık	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	Toplam	İç Mimarlık	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	Toplam
Yaşam-Barınma mekânları	13	16	29	2	1	3	0	1	1	15	18	33
Ticari-satış mekânları	14	10	24	7	6	13	1	3	4	22	19	41
Yeme-içme mekânları	4	1	5	10	10	20	2	2	4	16	14	30
Ofis-yönetim binaları	5	4	9	8	9	17	2	4	6	15	17	32
Konaklama Birimleri	2	2	4	4	5	9	3	10	13	9	17	26
Kültür-Sanat birimleri	2	0	2	2	4	6	7	10	17	11	14	25
Eğitim binaları	1	0	1	3	2	5	0	5	5	4	7	11
Sosyal alanları	1	1	2	3	2	5	3	3	6	7	6	13
Teşhir mekânları	3	0	3	2	6	8	1	1	2	6	7	13
Sağlık merkezleri	2	0	2	4	3	7	2	5	7	8	8	16
Spor Kompleksi	1	0	1	1	1	2	3	0	3	5	1	6
Diğer mekânlar	2	0	2	0	2	2	1	1	2	3	3	6

Grafik 1.

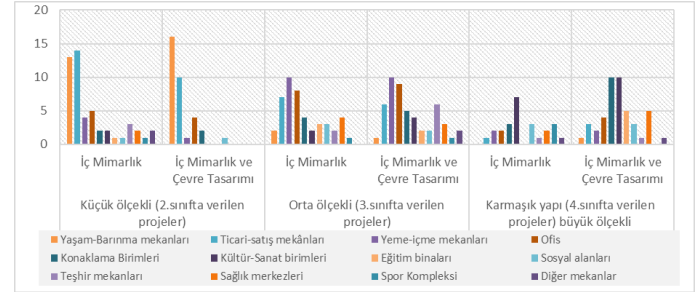
Proje ölçeğine göre sık kullanılan konular (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

Proje konuları program bazlı değerlendirildiğinde (Grafik 2), analizler ikinci sınıfta küçük ölçekli olarak nitelendirilen proje konularının, iç mimarlık bölümünde ağırlıklı olarak “ticari-satış” mekânlarıyla, iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümünde ise “yaşam-barınma” mekânlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümünde proje konularının çoğunluğu ikinci sınıfta verilmemektedir. Üçüncü sınıfta, orta ölçekli olarak tanımlanan proje konuları her iki bölümde de “yeme-içme” mekânları ve “ofis-yönetim” binalarıdır. Dördüncü sınıfta, büyük ölçekli proje konularında iç mimarlık bölümünde “kültür-sanat” birimleri önemli bir farkla ilk sırada yer alırken; iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümlerinde ise “konaklama” birimleri ve “kültür-sanat” birimleri aynı oranda ve ilk sıradadır (Grafik 2).

Grafik 2.

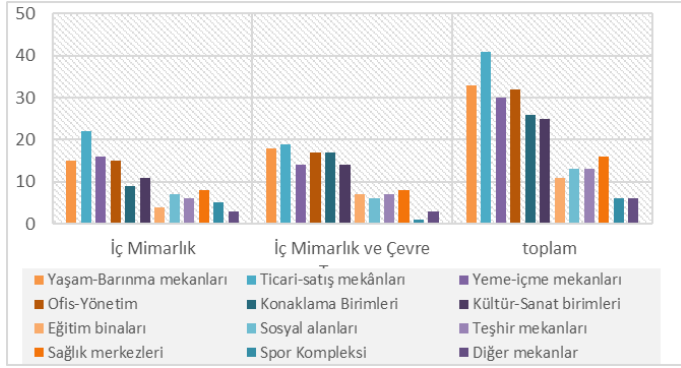
Proje ölçeklerine göre konularının iki programda dağılımı (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

İki bölümün proje konularının sıklığı karşılaştırıldığında küçük farklılıklar ortaya çıkmaktadır (Grafik 3). Örneğin, iç mimarlık bölümünde en yaygın proje konusu ‘ticari-satış’ mekânları iken, iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümünde ‘yaşam-barınma’, ‘ofis-yönetim’ ve ‘konaklama’ gibi diğer üç konu da ‘ticari-satış’ kadar yaygındır. İç mimarlık ve çevre tasarımı bölümünde ‘yeme-içme’ mekânlarının sıklığı ise ‘kültür-sanat’ mekânlarının sıklığına eşittir. Ancak iç mimarlık bölümünde bu iki konu arasında belirgin bir fark bulunmaktadır. Ayrıca, iç mimarlık bölümünde ‘konaklama’ birimlerinin nispeten daha az tercih edildiği dikkat çekmektedir. Toplamda ise ‘ticari-satış’ en yaygın kategori, ardından ‘yaşam-barınma’ ve ‘ofis-yönetim’ gelmektedir. ‘Yeme-içme’, ‘konaklama’ ve ‘kültür-sanat’ projeleri ise onları takip eden konulardır (Grafik 3).

Grafik 3.

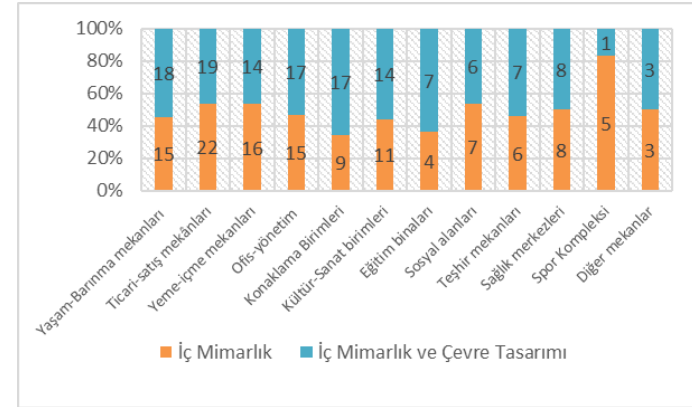
Proje konularının iki programda toplam sıklığı (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

İki bölümde konu kullanım sıklığı karşılaştırıldığında, birkaç küçük fark dışında benzerlikler görülmektedir (Grafik 4). En belirgin fark, iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümünde 'konaklama' birimleri ve 'eğitim' binalarının daha sık kullanılmasıdır. Buna karşın, iç mimarlık bölümünde spor kompleksleri daha yaygın olarak projeye konu olmuştur.

Grafik 4.

Proje konularının iki programda kullanım sıklığı (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

Proje Temaları

Çalışmanın temel amacı olan proje derslerinin belirli tema veya yaklaşımlara göre tasarlanıp tasarlanmadığını incelemek için, Türkiye'deki iki bölümün proje derslerinde yer alan temalar analiz edilmiştir. Bölümlerin web sitelerindeki içeriklere bakıldığında birçok tema ortaya çıkmıştır. Tablo 1'e göre, içeriği olan 67 üniversitenin 30'unda (%45) tema kullanıldığı belirlenmiştir. Temalar, proje konularından bağımsız ve bölümlere ayrılmadan değerlendirilmiştir. Bu temalar, proje derslerinden doğrudan ortaya çıkan yaklaşımları ve tasarım anlayışlarını yansıtmaktadır. Öne çıkanlar aşağıda listelenmiştir:

- Mevcut yapıyı (tarihi-endüstriyel) yeniden işlevlendirilme
- Tarihi çevre ve güncel dinamiklerin buluşturması
- Esnek, fonksiyonel ve değişip dönüşebilen mekân tasarımı
- Parametrik tasarım
- Modüler tasarım (tekrarlayan mekânlar ve mobilyalar)
- Çevre duyarlılığı (yenilmez kaynakların yeniden kullanımı, çevreye uymak, sürdürülebilirlik, iklimlendirme, Enerji kullanımı, Güneş yönlendirme)

- Evrensel tasarım
- Doğada bulunan formlardan yola çıkmak
- Yaşanan küresel veya toplumsal bir problem için çözüm üretme
- Geçici mekân ve yapı sistemleri
- Dijitalleşen yeni dünyada yaşam
- Konfor, sağlık ve güvenlik (hava kalitesi, görsel konfor, akustik konforu, malzeme seçimi, yangın, acil kaçış, aydınlatma, yangın önlemleri)
- Mekân algılama (duyusal boyutu kavramak ve bulunduğu yer ile ilişkiyi anlama/ Açık, yarı açık ve kapalı mekânı anlama)

Yapısal ve İşlevsel Özellikler

Proje temalarına ek olarak, ders içeriklerinde çeşitli yapısal ve işlevsel bilgiler de yer almaktadır. Birçok üniversitede, proje problemlerinin çözümünü sınırlandırmak ve tasarımları yönlendirmek amacıyla bu tür kısıtlamalar sunulmaktadır. İki bölümün ders içerikleri incelendiğinde en sık karşılaşılan yapısal ve işlevsel kavramlar aşağıdaki gibidir:

- Kullanıcı profili (3 kişilik aile/ iki kişi için (çocuksuz çift, bir ebeveyn ve çocuk, yaşlı çift, evi paylaşan arkadaş/akraba)/ öğrenci ve öğretmenler için, bir sanatçının evi, atölyesi ve satış/sergi alanı ... gibi)
- Kat bilgileri (asma kat tasarımı, çok katlı, tek ya da iki katlı, katlı projeler (düşey sirkülasyon), ... gibi)
- Konum bilgileri (şehir merkezi, cadde üstü, ... gibi)
- Metrekare bilgisi
- Mekânsal bilgiler (Kompleks bir yapının içinde/ şeffaf hacim/ dikdörtgenler prizması şeklinde/ 5 adet konteyner kullanımı/ üç hacimli olmalı/ iki, üç hacimli kademeli mekânlar/ ... gibi)

Bazı bölümlerin içeriklerinde, tek bir proje konusunun yanı sıra birden fazla fonksiyonun birleştiği projelere de yer verilmiştir. İncelenen içeriklerdeki 2-3 fonksiyonlu proje konularından bazı örnekler aşağıda listelenmiştir:

- Kafe binasını ek bir işlev ile ilişkilendirmek
- Barınma-Üretim-Tüketme
- Üretim-Rekreasyon-Barınma
- Yaşam-Barınma-Çalışma
- Tanıtım-Satış-Pazarlama
- Barınma-Çalışma-Satış/Sergi
- Mağaza-Sosyalleşme-Yönetim
- Mağaza-Üretim-Yönetim
- Mağaza-Workshop-Yönetim

Bir proje dersinde iki veya üç fonksiyonun bir arada kullanılması, daha çeşitli, işlevsel ve çağdaş çözümler ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Günümüzde teknolojik, ekonomik ve sosyal etkenlerin birleşimi, insanların yaşam, barınma, çalışma ve genel hayat tarzlarında değişikliklere yol açmakta; bu da çok fonksiyonlu mekânların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Tartışma

Bu çalışma, iç mimarlık eğitiminde tasarım stüdyosu derslerinin, değişen ihtiyaçlar ve çağdaş mesleki dinamikler doğrultusunda güncellenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda geliştirilen pedagojik yaklaşımlar ve modeller incelenmiştir. Araştırmada, stüdyo projelerinde işlenen temaların ve seçilen proje konularının bu gelişmelerle uyumlu olması önem taşımaktadır. Proje konularının küçük, orta ve büyük ölçekli olarak müfredata dengeli biçimde dağıtılması, öğrencilere geniş bir bakış açısı kazandırır. Böylece öğrenciler, yalnızca tasarım becerilerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda farklı ölçeklerde problem çözme yetkinlikleri de kazanabilirler. Ayrıca, güncel tasarım temalarının projelere entegre edilmesine yönelik tartışmalar, eğitimin esnek ve dinamik bir yapıda olması gerektiğini göstermektedir.

Literatür taraması ve Türkiye'deki üniversitelerin iç mimarlık programlarına ait proje ders içeriklerinden elde edilen sayısal veriler karşılaştırılmış; sonuçlar, İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı eğitim prosedürüne göre değerlendirilmiştir. Buna göre, dört yıllık iç mimarlık programlarında ilk eğitim yılı, tasarıma hazırlık ve temel becerilerin kazanıldığı bir dönem olarak öne çıkmaktadır. Bu doğrultuda, toplam altı proje dersi için en yaygın proje konuları ve yaklaşımlar belirlenmiş ve her birine uygun temalar ortaya konmuştur.

Temaların sınıflandırılmasında iki temel kaynak dikkate alınmıştır: literatür taraması ve Türkiye'deki üniversitelerin iç mimarlık programlarına ait proje ders içerikleri. Literatür taramasından elde edilen yaklaşımlar, içerikler ve tasarım yöntemlerine dair veriler belirleyici olurken; üniversitelerin proje ders içeriklerinde ise proje yaklaşımı olarak ifade edilen konular ele alınmıştır.

Temalar olarak;

- Evrensel Tasarım Teması

Pedagojik çıktı: Evrensel tasarım, tüm kullanıcılar için eşit, erişilebilir, güvenli ve onurlu bir mekân deneyimi sunmayı amaçlamaktadır. Bu temayı benimseyen yapı, kullanıcı çeşitliliği (engelliler, yaşlılar, çocuklar vb.), karmaşık kullanıcı senaryolarını barındıran, kamusal veya yarı kamusal nitelikte olan ve sirkülasyon, erişim ile görsel/işitsel iletişim çeşitliliği sağlayan mekânlardır.

Beceri: Bu temanın bir proje dersi kapsamında etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, yalnızca ilgili bilgi ve ilkelerin aktarılması yeterli değildir; bunun yanında vaka çalışmalarının yapılması, analiz edilmesi ve örnek proje tasarımlarıyla desteklenmesi gerekmektedir.

- Sürdürülebilirlik ve Çevreye Duyarlı Tasarım Teması

Pedagojik çıktı: Bu tema enerji verimliliği, doğal malzeme ve kaynakların kullanımı, geri dönüşüm ve atık yönetimi, iç mekân hava kalitesi ve kullanıcı sağlığı gibi çevresel ve insani unsurları kapsamaktadır. İç mimarlık eğitiminde bu yaklaşıma uygun proje konuları belirlenirken, yapının hem kullanıcı hem çevre üzerinde olumlu etkiler yaratma potansiyeli dikkate alınmalıdır.

Beceri: Bu temaya yönelik olarak, sürdürülebilirlik ve çevreye duyarlılık bilincinin artırılması, bu sürecin diğer seçmeli derslerle de güçlendirilmesi ve öğrencinin bu bilgileri tasarım projelerinde uygulayabilecek düzeyde beceri kazanması sağlanmalıdır. Bu doğrultuda, yalnızca bilgi düzeyi değil; yönetsel yaklaşımlar ve detaylı, küçük ölçekli projelerle desteklenerek öğretilmelidir.

- Dijital Mekân Tasarımı Teması

Pedagojik çıktı: Bu tema, dijital teknolojilerin (AR/VR, algoritmalar, parametrik araçlar, 3D modelleme vb.) tasarım sürecine ve mekânsal deneyime yaratıcı ve yenilikçi katkılar sunduğu bir yaklaşımı temsil eder. Dijital araçlar sayesinde alışılmışın dışında geometriler üretilebilir, mekân sınırları yeniden tanımlanabilir ve çağın gereksinimlerine uygun özgün mekânlar tasarlanabilir. Bu tema, veriye dayalı tasarımı ön plana çıkaran, dijitalle zenginleşen mekânlar için uygundur.

Beceri: Öğrencinin bu temaya en etkili şekilde yanıt verebilmesi ve görevlerini başarıyla yerine getirebilmesi için, dört yıllık eğitim süresi boyunca bilgisayar tabanlı derslerin yeterli sayıda ve içerikte sunulması gerekmektedir. Özellikle modelleme, render, parametrik ve hesaplamalı tasarım gibi konuların mantığını öğretene ve bu yetkinlikleri geliştirmeye yönelik derslerin müfredata dahil edilmesi büyük önem taşımaktadır.

- Esnek ve Modüler Mekân Tasarım Teması

Pedagojik çıktı: Bu tema, yapının işlevsel modüllere ayrılarak tasarlanmasını ve değişen kullanıcı ihtiyaçlarına hızlı yanıt verebilecek mekânsal esneklik sunulmasını amaçlamaktadır. Çok amaçlı kullanım, esnek ve modüler tasarım, farklı kullanıcı senaryolarına açık, işlevselliği ve mekânsal kombinasyonları bir arada barındıran yapılarda tercih edilmelidir.

Beceri: Öğrencinin yaratıcılığını ve hayal gücünü kullanarak, tasarımsal ve geometrik bilgileri birleştirmesi; bu sayede esnek ve özgün mekânlar üretebilmesi mümkün hale gelir. Bu bağlamda, öğrencinin birinci sınıfta geometri ile ilgili temel kavramlar ve iki ile üç boyutlu mekânsal algıyı geliştirmeye yönelik yeterli bilgi edinmesi büyük önem taşımaktadır.

- Yeniden İşlevlendirme Tasarımı Teması

Pedagojik çıktı: Yeniden işlevlendirme teması, mevcut veya tarihî yapıların korunarak yeni işlevlerle uyumlu hale getirilmesini ve bu yolla mimari değerlerinin ve kültürel sürekliliğin sağlanmasını amaçlayan bir temadır. Yeni işlevlendirmeye uygun yapılar, boş kalmış, mimari kimliği güçlü, kamusal ya da tarihî estetik değer taşıyan yapılardır. Bu dönüşümler sadece fiziksel değil, toplumsal belleği canlandırma ve mekânsal sürekliliği koruma gibi değerleri de barındırır. Tarihî yapılar başta olmak üzere, sanayi yapıları, eski eğitim binaları, askeri yapılar, tren garları ve depolar gibi yeniden işlevlendirme için uygun yapı türleridir.

Beceri: Bu temaya yönelik olarak, öğrencilerin tarihî yapılar, koruma ve restorasyon ile mimarlık ve iç mimarlık tarihi gibi dersleri almaları, bu temanın proje çalışmalarında işlenmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

- Detay Odaklı Tasarım Teması

Pedagojik çıktı: Bu tema, teknik detayların, yapı ve malzeme bilgisinin tasarımıyla bütünleşmesini, öğrencinin hem yaratıcı hem de uygulamaya dönük becerilerini geliştirmesini sağlamaktadır. Estetiklikle birlikte malzeme seçimi, yapım teknikleri, akustik, yalıtım gibi fiziksel özellikler ile elektrik, aydınlatma ve havalandırma gibi altyapı sistemleri tasarım sürecine entegre edilmelidir.

Beceri: Bu içeriğin özellikle iç mimarlık programlarında proje derslerine entegre edilmesi, öğrencinin mezuniyet sonrası piyasada üstleneceği sorumluluklar açısından son derece önemlidir. Bu temayı desteklemek adına, yalnızca yapı ve teknik donatım derslerinin yeterli olmadığı; özellikle malzeme bilgisi derslerinin de önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmalıdır.

Bu temaların kaynaklarına bakıldığında, esnek ve modüler tasarım teması dışındaki tüm temaların hem literatür taraması hem de üniversite ders içeriklerinin analizi sonucunda ortaya çıktığı görülmektedir. Esnek ve modüler tasarım teması ise, literatürde sıkça karşılaşılan bir tema olmasa da, proje dersi içeriklerinin incelenmesiyle öne çıkan ve sıkça yer verilen bir konu olarak dikkat çekmektedir.

Yaratıcılık, tasarıma dayalı her eğitim programında nihai bir amaç olarak kabul edildiğinden, doğrudan ele alınan bir tema değil; öğrenme sürecinde geliştirilmesi gereken temel bir beceridir. Öte yandan, disiplinlerarası stüdyo çalışmaları tüm eğitim düzeylerinde uygulanması, proje derslerinin amacına yönelik anlamlı katkılar sağladığı özellikle vurgulanmalıdır. Ve son olarak, proje derslerinde sanayi ile iş birliği, öğrencilere gerçek projeler ve sektör ihtiyaçları hakkında deneyim kazanma fırsatı sunarken; sektöre de yenilikçi fikirler ve genç yetenekler kazandırır. Bu kapsamda, sanayi kuruluşları tarafından sağlanan gerçek proje konuları üzerinde çalışılabilir; ayrıca iş birliği içinde çalıştaylar, seminerler düzenlenebilir ve malzeme ile teknoloji desteği sağlanabilir. Tasarım stüdyosu eğitimi, profesyonel pratiğe yaklaşıpça öğrencilerin mesleki adaptasyonu kolaylaştırmakta ve karşılaşılabilecekleri sorunların sayısı azalmaktadır.

Literatürde de görüldüğü gibi, bu temaların daha etkili ve bütüncül bir şekilde işlenebilmesi için, öğrencilerin eğitim süreci boyunca gerekli bilgi ve becerilerle donatılması gerekmektedir. Bu süreç yalnızca tasarım stüdyosu atölyesiyle sınırlı kalmamalı; zorunlu ve seçmeli derslerle desteklenmeli, ayrıca ders müfredatına entegre edilen araştırmalar, geziler, yerinde gözlemler, saha çalışmaları ve diğer atölye faaliyetleriyle zenginleştirilmelidir. Her tasarım probleminin çözüm sürecinde; tarihsel bağlamın analiz edilmesi, çevresel faktörlerin değerlendirilmesi, toplumsal ihtiyaçların belirlenmesi, ekonomik koşulların göz önünde bulundurulması ve tasarım ilkeleriyle birlikte teknik bilgi ve güncel teknolojilerin etkin kullanımı ve tasarımcının yaratıcılığıyla bütünleştirilmesi, özgün ve kullanıcı odaklı tasarım çıktılarının elde edilmesini sağlamaktadır. Bu yaklaşım, tasarım sürecini yalnızca biçimsel bir üretim alanı olarak değil, çok katmanlı bir düşünme ve problem çözme pratiği olarak ele almaktadır. Önerilen modelin amacı, içeriksel, yöntemsel ve yaklaşımsal düzeydeki tematik odakları her bir projede ayrı ayrı ön plana çıkararak, öğrencinin ilgili tema üzerinde derinleşmesini ve böylece bilgi, beceri ve farkındalık kazanmasını desteklemektir.

Sonuç ve Öneriler

Tüm bu tartışmaların ışığında, iç mimarlık programında öğretim süreci çerçevesinde öğrenme ve beceri kazandırma hiyerarşisi göz önüne alındığında; topluma karşı sorumluluk, kültürel ve insani değerler ve kullanıcı konforunun öncelikli hale getirilmesi, ayrıca küresel ve toplumsal sorunlara çözüm üretebilen projelerin geliştirilmesi; aynı zamanda, çağın dinamikleri ile teknolojik ve bilgi alanındaki gelişmelere uyum sağlamak için, her sınıfta farklı perspektiflerden konular ele alınmıştır. Bu doğrultuda;

2. sınıfta, toplum konforu ve ihtiyaçlarını ön plana çıkaran “Yaratıcılık ve İşlevsellik” ile güvenilir ve doğru malzeme ve yapı sistemlerinin uygulanmasını vurgulayan “Teknik Bilgi” yaklaşımları öne çıkmaktadır.

3. sınıfta, tarihi ve geçmiş kültür değerlerine saygıyı temel alan “Tarihe Duyarlılık” ile çevrenin gereksinimlerine karşı sorumluluk ve teknik bilgi kazandırmayı amaçlayan “Çevreye

Duyarlılık” yaklaşımları birlikte ele alınmaktadır.

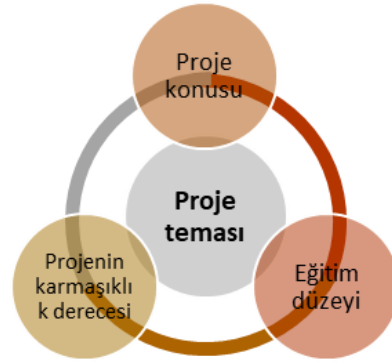
4. sınıfta ise, herkese karşı sorumluluğun eksiksiz yerine getirilmesini gerektiren “İnsan” kavramı ile iç mimarlığın temel kavramı olan ve yeni dijital teknolojilerin desteğiyle daha iyi algılanan “Mekân” yaklaşımı ön plana çıkmaktadır.

Proje teması belirlenirken üç temel değişken dikkate alınmıştır (Şekil 5):

- **Proje konusu:** Ele alınan problemin içeriğiyle uyumlu olması,
- **Proje ölçeği ve karmaşıklığı:** Küçük, orta veya büyük ölçek kategorisine uygunluk taşıması,
- **Eğitim düzeyi:** Projenin, müfredatta ait olduğu sınıf seviyesine uygun olması.

Şekil 5.

Proje temasını etkileyen değişkenler

Bu yaklaşımlar doğrultusunda, altı farklı proje konusu; eğitim düzeyi, tasarım yaklaşımı ve proje karmaşıklığına uygun temalarla eşleştirilerek bir model oluşturulmuştur (Şekil 6). Ayrıca, iki programın proje dersi içeriklerinin incelenmesi sonucunda, çevre tasarımı programından elde edilen proje isimleri arasında “Tasarım Stüdyosu” ismi tercih edilmiştir. İç mimarlık programları için ise “İç Mimarlık Projesi” ismi daha uygun bulunmuştur. Aşağıdaki dersler, iç mimarlık ve çevre tasarımı için tercih edilen Tasarım Stüdyosu ismi ile devam etmektedir.

Küçük ölçekli projeler olarak 2. Sınıf projeleri (İşlevsellik ve yaratıcılık + Teknik):

Tasarım Stüdyosu I (Yaşam-Barınma): Birinci tasarım stüdyosu kapsamında, bu kategoride yer alan proje konularında sınırlı yaşam alanlarında esnek mobilyalar ve kullanıcı ihtiyaçlarına göre dönüşebilen alanlar ön planda olduğundan, farklı yaşam senaryolarına uyum ve işlevsellik desteklenmelidir. Bu bağlamda en uygun tema ‘Esnek ve Modüler Tasarım’ olarak belirlenmiştir. Alternatif tema olarak sürdürülebilirlik önerilebilir; ancak, dersin başlangıç seviyesinde olması ve eğitim düzeyinin düşük olması nedeniyle bu tema daha karmaşık projelerde üst sınıflar için uygundur. Ama yine de bahçeli konutlarda tercih edilebilir.

Tasarım Stüdyosu II (Ticari-Satış): Ticari-satış projelerinde marka kimliği ve kullanıcı deneyimiyle uyumlu malzeme seçimi, satış mobilyası birleşim detayları ve aydınlatma önemli olduğundan, en uygun tema ‘Detay Odaklı Mekân Tasarımıdır’; öğrencilerin hem teknik hem estetik düşünme becerilerini geliştirmeyi sağlar. Alternatif olarak, modüler stantlar, teşhir ve raf sistemleri gibi esnek yerleşimlerin ticari kimlikle uyumlu şekilde tasarlanması açısından ‘Esnek ve Modüler Tasarım’ teması da uygundur. Üçüncü tercih ise ‘Dijital Mekân Tasarımı’ teması tercih edilebilir.

Orta ölçekli projeler olarak 3. Sınıfta projeleri (Tarihe + Çevreye duyarlılık):

Tasarım Stüdyosu III (Yeme-İçme): Restoranlar, özellikle tarihî binalarda çokça yeniden işlevlendirilir ve atmosfer, malzeme ile kullanıcı deneyimi açısından zengin mekanlardır. Mimari değeri yüksek yapıların özgün unsurlarını koruyarak çağdaş restoran ihtiyaçlarına uyarlanması açısından ‘Yeniden İşlevlendirme Tasarımı’ Teması bu proje için uygun görülmüştür. Ayrıca, gıda atığı yönetimi, doğal aydınlatma, enerji verimliliği, iç mekân hava kalitesi ve malzeme seçimi kullanıcı sağlığı için kritik olduğundan, ‘Sürdürülebilir Tasarım’ teması restoran deneyimini doğrudan etkilemektedir. Restoranlar orta ölçekli projeler olup, teknik donanım (mutfak, servis alanları, akustik, aydınlatma vb.) ve estetik detayların ön planda olduğu bir alan olduğundan, ‘Detay Odaklı Mekân Tasarımı’ teması da çok uygundur.

Tasarım Stüdyosu IV (Ofis-Yönetim): Enerji verimliliği, doğal aydınlatma, iç mekân hava kalitesi ve malzeme seçimi ve kullanıcıların sağlıklı bir çalışma ortamı yaratması açısından ‘Sürdürülebilir ve Çevreye duyarlı Tasarım’ temasını çok uygundur. Eğitim düzeyi göz önünde bulundurulduğunda, bu tema çevre duyarlılığı bilincini artırmaktadır. Diğer uygun tema ise esnek çalışma biçimleri, yeniden düzenlenebilir alanlar, açık ofislerde modüler mobilyalar, bölücü sistemler ve fonksiyonel modülasyon ile değişen iş senaryolarına kolayca uyum sağlayabilen ofisler için ‘Esnek ve Modüler Tasarım’ıdır’. Bu tema çok güçlü olmasına rağmen, projenin doğası gereği zaten içinde yer almaktadır. Üçüncü tercih ise ‘Dijital Mekân Tasarımı’ temasıdır.

Karmaşık proje ölçekleri olarak 4. Sınıf projeleri (İnsan + Mekân):

Tasarım Stüdyosu V (Konaklama/Eğitim): Farklı kullanıcı profillerine (yaşlı, engelli, çocuklu aileler vb.) yönelik erişilebilirlik; konfor, güvenlik ve kolaylık çözümleri geliştirmek,

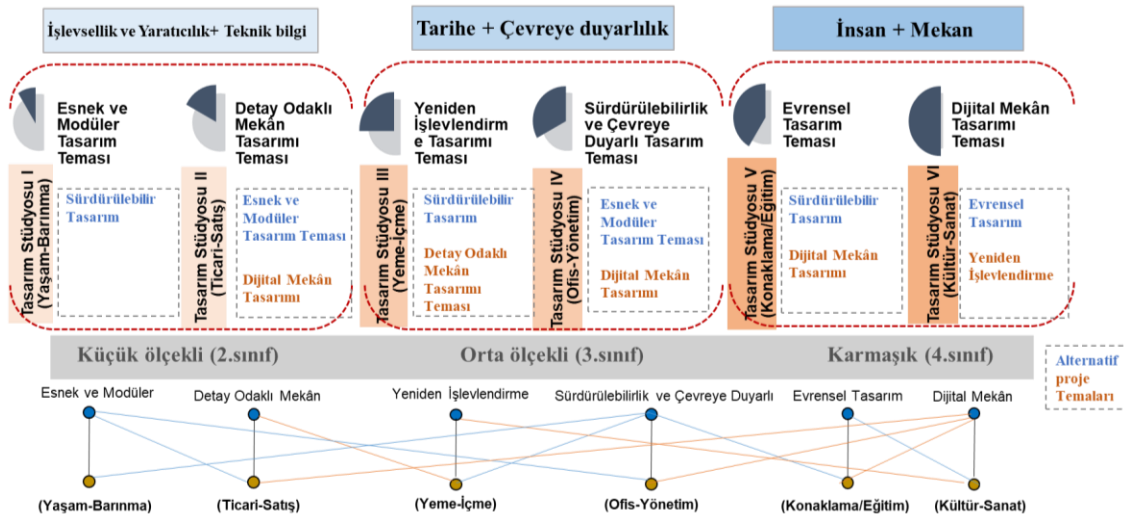
eşit mekânsal deneyim sağlamak açısından ‘Evrensel Tasarım’ teması kamuya açık olan hem konaklama hem de eğitim yapıları için uygundur. ‘Yeniden işlevlendirme’ teması ise, mimari değeri yüksek özellikle tarihî binaların otellere dönüştürülmesi, mekânsal kimlik, estetik değer ve işlevsellik dengesinin kurulması açısından vurgulanabilir. Eğitim yapılarında ise en kritik temalar Evrensel Tasarım, Sürdürülebilirlik ve Dijitalleşme olarak öne çıkıyor.

Tasarım Stüdyosu VI (Kültür-Sanat): Kültür ve sanat merkezleri, sergi salonları, deneyim alanları, dijital galeriler ve çok amaçlı salonlar gibi farklı mekân türlerini bir arada barındırır. Deneyim odaklı, sanatsal ve kavramsal yaklaşımların ön planda olduğu bu yapılar, alışılmış mekânlar dışına çıkarak serbest ve farklı geometrilere açık tasarımlar gerektirir. Ayrıca, öğrencinin son sınıfa kadar biriktiği bilgi ve becerileriyle birleştiğinde en uygun tema ‘Dijital Mekân Tasarımı’ öne çıkmaktadır. Öte yandan da kültür merkezi binalarında, geniş kullanıcı profili, mekânsal çeşitlilik ve kamusal niteliği nedeniyle ‘Evrensel Tasarımın’ toplumsal sorumluluk boyutu da güçlü şekilde işlenebilir. Çok yönlü düşünme, teknoloji ve etkileşim ön plandaysa Dijital Mekân Tasarımı, toplumsal kapsayıcılık ve erişilebilirlik öncelikliyse Evrensel Tasarım tercih edilir. Kültür-sanat bağlamında, özellikle müze tasarımları gibi konular, kültürel mirasla çağdaş toplum arasında köprü kurma ve koruma-işlevsellik-estetik dengesini sağlama açısından ‘Yeniden İşlevlendirme’ teması da pedagojik bir fırsattır.

Bu eşleşmeler, iç mimarlık eğitiminde öğrencilere hem çağdaş tasarım sorunlarını hem de toplumsal, kültürel ve çevresel sorumlulukları bütüncül biçimde kavrama fırsatı sunmaktadır. Tüm analizler ve değerlendirmeler sonucunda bir model oluşturulmuştur (Şekil 6). Ayrıca, teorik ders içeriklerinin stüdyo temalarıyla bütüncül bir yaklaşımla planlanması ve bu derslerden stüdyoya aktarılacak içeriklerin üretilmesi büyük önem taşımaktadır.

Şekil 6.

İç Mimarlık programlarına önerilen konu ve tema modeli (Yazar tarafından hazırlanmıştır)

Tüm bu bulgular değerlendirildiğinde, tasarım stüdyosunun; mekânsal düzeni, pedagojik yaklaşımı ve teknolojik entegrasyonu açısından sürekli yeniden yapılandırılması gereken, çok katmanlı bir öğrenme ortamı olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, stüdyo projelerinin tematik çeşitliliği, iç mimarlık eğitimine yeni uzmanlık alanlarının dahil edilmesini de gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, stüdyo derslerinin içeriği ve önemi üzerine daha fazla

akademik araştırma yapılması önerilmektedir. Bu çalışma, iç mimarlık müfredatındaki stüdyo derslerinin içerik, yapı, sayı ve temaları üzerine odaklanmıştır. Gelecek araştırmaların ise bu temaların öğrenme biçimleriyle ilişkisini incelemesi ve öğrenme süreçlerini geleneksel yaklaşımların ötesine geçerek ele alması önerilmektedir.

Etik Kurul Onay Belgesi: Yazar, etik kurul onay belgesine gerek olmadığını beyan etmiştir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval Certificate: The author declared that an ethics committee approval certificate is not required.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Abdallah, K. (2022). A Strategy for Teaching Interior Design Through Reality-Based Project (An Experiential study). *International Design Journal*, 12(4), 93-104. DOI: [10.21608/idx.2022.245855](https://doi.org/10.21608/idx.2022.245855)
- Adıgüzel Özbek, D., & Usta, G. (2018). Creativity focused design studies in interior architecture project studio. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 1, 123-132. <https://doi.org/10.7456/10801100/012>
- Adıgüzel, D., & Ciravoğlu, A. (2013). Environmental Approach In Interior Design Education In Turkey. *Iconarp International Journal of Architecture and Planning*, 1(2), 164-188. <https://iconarp.ktun.edu.tr/index.php/iconarp/article/view/25>
- Afacan, Y. (2011). Teaching Universal Design: An Empirical Research in Interior Architecture. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 15(2011) 3185-3192. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.269>
- Afacan, Y. (2014). Introducing Sustainability to Interior Design Students Through Industry Collaboration. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 15(1), 84-97. DOI: [10.1108/IJSHE-01-2013-0002](https://doi.org/10.1108/IJSHE-01-2013-0002)
- Alamry, G. A. (2023). Pedagogical Innovations in Interior Design Education: Advanced Research on Online and Blended Learning Approaches for Effective Interior Design Curriculum Delivery. *Kurdish Studies*, 12(1), 4881-4888. DOI: <https://doi.org/10.58262/ks.v12i1.353>
- Anderson, C. & Travis, S. (2018). Design Process: A Methodology for Integrating Studios and Supporting Courses. *The International Journal of Design Education*, 12. <https://doi.org/10.18848/2325-128X/CGP/v12i03/1-11>
- Andiyan A., Rusmana, D., Hari, Y., Sitorus, M., Trinova, Z., & Surur, M. (2021). Disruption of IoT in Adapting Online Learning during the Covid-19 Pandemic. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE)*, 13(2), 1331-1341. [10.9756/INT-JECSE/V13I2.211181](https://doi.org/10.9756/INT-JECSE/V13I2.211181)
- Assali, I. (2017). The Contribution of Interior Design Studio in Promoting Sustainable Design in Bahrain. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology*, 8(10), 25-34. https://iaeme.com/MasterAdmin/Journal_uploads/IJMET/VOLUME_8_ISSUE_10/IJMET_08_10_004.pdf
- Aşkın, G.D. (2019). Gamification of design process in interior architecture education: Who? with whom? where? how? SHS Web Conf. Volume 66. ERPA International Congresses on Education 2019 (ERPA 2019). <https://doi.org/10.1051/shsconf/20196601040>
- Bindal, N. (2022). Experiential Learning in Design Education: Teaching Construction and Technology through Active Experimentation in Interior and Architectural Design. *The International Journal of Design Education*, 16(2), 91-102. <https://doi.org/10.18848/2325-128X/cgp/v16i02/91-102>
- Burkut, E. B. (2023). Evaluation of interior architecture education research in the web of science database: Bibliometric and science mapping analysis. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8(1), 385-405. DOI: [10.30785/rmbud.1263207](https://doi.org/10.30785/rmbud.1263207)
- Celadyn, M. & Celadyn, W. (2024). Conceptual and technical considerations in the interior architecture education framework. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 22(4), 254-260. [http://www.wiete.com.au/journals/WTE&TE/Pages/Vol.%2022,%20No.4%20\(2024\)/03-Celadyn-M-\(2\).pdf](http://www.wiete.com.au/journals/WTE&TE/Pages/Vol.%2022,%20No.4%20(2024)/03-Celadyn-M-(2).pdf)
- Choi, H.H., & Kim, M.J. (2017). The effects of analogical and metaphorical reasoning on design thinking. *Think. Ski. Creativity*, 23, 29-41. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2016.11.004>
- Çelik, C. & Arabacıoğlu, B. (2022). İç mimarlık ve ölçekler arası tasarım arakesitinde iç mimarlık tasarım stüdyolarının potansiyelleri üzerine bir çalışma. *bab Journal of FSMVU Faculty of Architecture and Design*, 3(2), 190-208. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2552196>
- Disney, R., House, N. & Murialdo, F. (2024). The Augmented Studio Teaching and Learning in Digital Space. *Teaching Architecture(s) in the Post-Covid Era* (pp. 9-24). Routledge. DOI: 10.4324/9781003435396-2
- Embaby, M. E. (2014). Heritage conservation and architectural education: "An educational methodology for design studios". *HBRC Journal*, 10(3), 339-350. <https://doi.org/10.1016/j.hbrj.2013.12.007>
- Ertaş, Ş., & Taş, A. (2015). Studio Courses (Project-Design) of Interior Architecture Education: Analysis of Sustainable Culture Tourism; Sample of Sille. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 182, 289-294. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.768>
- Eti Proto, M., & Koç Sağlam, C. (2021). Furniture Design Education with 3D Printing Technology. In: Scaradozzi, D., Guasti, L., Di Stasio, M., Miotti, B., Monteriù, A., & Blikstein, P. (eds) *Makers at School, Educational Robotics and Innovative Learning Environments*. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 240. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77040-2_13
- Faiz Büyükcım, S., & Eyüboğlu, H. (2023). Traces of Sustainability in Interior Architecture Graduate Education. K. Günce (Ed.), *Interior Architectural Issues Design, History ve Education* içinde (1. baskı, ss. 187-205). Livre de Lyon, France. https://www.academia.edu/102164583/Traces_of_Sustainability_in_Interior_Architecture_Graduate_Education
- Heidari, P., & Polatoğlu, C. (2018). Current Discussions on Digital Sketching in the Early Stages of Architectural Design in Education. *International Journal of Architectural Engineering and Urban Planning*, 28(1), 25-35. DOI: [10.22068/ijaup.28.1.25](https://doi.org/10.22068/ijaup.28.1.25)
- Heidari, P., & Polatoğlu, Ç. (2019). Pen-and-paper versus digital sketching in architectural design education. *International Journal of Architectural Computing*, 17(3), 284-302. <https://doi.org/10.1177/1478077119834694>
- Izadpanah, S. (2021). Teaching Conceptual Approaches to Interior Architecture Students by Integrating Theory and Practice. *idil*, 83(2021 July), 1003-1016. DOI: [10.7816/idil-10-83-02](https://doi.org/10.7816/idil-10-83-02)
- Kahraman, M. U., Şekerci, Y., Bal, H., & Bakır, K. E. (2024). Human-centered approach for furniture design studio course in interior design education: A case study. *Mobilya Ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 121-135. <https://doi.org/10.33725/mamad.1485323>
- Karadağ, D., & Ozar, B. (2025). A new frontier in design studio: AI and human collaboration in conceptual design. *Frontiers of Architectural Research*, <https://doi.org/10.1016/j.foar.2025.01.010>
- Kim, M.J. & Ju, S.R. & Lee, L. (2015). A Cross-Cultural and Interdisciplinary Collaboration in a Joint Design Studio. *International Journal of Art & Design Education*, 34. <https://doi.org/10.1111/jade.12019>
- Lili, Y. & Dinna, C. F. (2025). Integrating Interdisciplinary Knowledge in Interior Design Studio Courses: A Comparative Analysis of Single-Teacher and Multi-Teacher Instructional Methods. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 7(4), 171-178. <https://doi.org/10.55057/ajress.2025.7.4.15>
- McPeck, K. T. & Morthland, L. M. (2013). The Collaborative Gap: A Case Study of Interdisciplinary Design Education. In P. Pumilia-Gnarini, E. Favaron, E. Pacetti, J. Bishop, & L. Guerra (Eds.), *Handbook of Research on Didactic Strategies and Technologies for Education: Incorporating Advancements* (pp. 605-619). IGI Global Scientific Publishing. <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-2122-0.ch052>

- Olguntürk, N., & Demirkan, H. (2009). Ergonomics and Universal Design in Interior Architecture Education. *METU JFA*, 2009/2 (26:2), 123-138. <https://doi.org/10.4305/metu.jfa.2009.2.7>
- Onay, S. N. (2017). A Contemporary Approach to Interior Architecture Education by the ITU Interior Architecture Department. *American Journal of Educational Research*, 5(7), 732-738. <http://pubs.sciepub.com/education/5/7/6>
- Örmecioğlu, H.T., & Uçar, A. (2012). First Design Studio Experience in Education of Interior Architecture: an Example of Akdeniz University. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 51, 1107-1111, ISSN 1877-0428, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.295>. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812034337>
- Özker, S., & Makakli, E. S. (2016). In the context of interior architecture departments in turkey; design studio (project) education. *SHS Web of Conferences*, 26, 1-8. doi:10.1051/shsconf/20162601023
- Paker Kahvecioğlu, N. (2007). Architectural design studio organization and creativity. *A|Z ITU Journal of the Faculty of Architecture*, 4(2), 6-26. <https://www.az.itu.edu.tr/jfa/article/view/568>
- Pakravan, S., Keynough, S., & Daneshyar, E. (2022). Proposing a Pedagogical Framework for Integrating Urban Agriculture as a Tool to Achieve Social Sustainability within the Interior Design Studio. *Sustainability*, 14(12), 7392. <https://doi.org/10.3390/su14127392>
- Sipahi, S., & Torun, A. (2019). İç Mimarlık Lisans Eğitimi, Dersler ve Sürdürülebilirlik. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8, 31-44. <https://doi.org/10.17100/nevbittek.572331>
- Smith, K. (2011). Curiositas and Studiositas: Investigating Student Curiosity and the Design Studio. *International Journal of Art & Design Education*, 30, 161-175. <https://doi.org/10.1111/j.1476-8070.2011.01691.x>
- Şekerci, C., & Oral, M. (2023). İç Mimarlık Eğitim Müfredatının Oluşturulmasında Güncel Yaklaşımlar. *Sanat Yazıları Dergisi*, (48), 215-226. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sanatyazilari/issue/77790/1307984>
- Tarakçı Eren, E., & Yılmaz, S. (2022). The student attitudes towards digital and conventional drawing methods in environmental design studios and the impact of these techniques on academic achievement in the course. *International Journal of Technology and Design Education*, 32, 10.1007/s10798-020-09605-x.
- Thamrin, D., Wardani, L. K., Sitindjak, R. H. I., & Natadjaja, L. (2019). Experiential learning through community co-design in interior design pedagogy. *International Journal of Art & Design Education*, 38(2), 461-477. <https://doi.org/10.1111/jade.12208>
- Torun, A., & Sipahi, S. (2021). İç Mekân Tasarımı Lisans Eğitiminde Öğrenim Çıktıları ve Akreditasyon. *Atlas International Refereed Journal On Social Sciences*, 7(38), 1454-1472. DOI: [10.31568/atlas.636](https://doi.org/10.31568/atlas.636)
- Travis, S. (2014). Sketching as a Tool for Seeing: A Method for Teaching Drawing to Architecture and Interior Design Students. *The International Journal of Design Education*, 7(3), 63-74. DOI: <https://doi.org/10.18848/2325-128X/CGP/v07i03/38452>
- URL-1: <https://www.vosviewer.com/> (Son erişim: Temmuz 2025)
- URL-2: <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10097> (Son erişim: Ocak 2024)
- URL-3: <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10096> (Son erişim: Ocak 2024)
- Usal, S. S. Y., & Evcil, A. N. (2019). Universal Design in Interior Architecture Education: The Case of Store Design. *ICONARP International Journal of Architecture and Planning*, 7(2), 410-427. <https://doi.org/10.15320/ICONARP.2019.92>
- Usta, G., Melikoğlu Eke, A. S. & Ilık Saltık, Ö. (2022). Between Education and Profession: An Evaluation of Graduation Projects in the Field of Interior Architecture in Turkey. *Journal of Design Studio*, 4(spi 2), 5-20. <https://doi.org/10.46474/jds.1154794>
- Ünsal Gülmez, N., Yağan, D. A. & Şahin, M. (2020). Staging Poe: A Narrative Approach to Atmosphere in a First-Year Design Studio. *Journal of Interior Design*, 45(4), 1-65. <https://doi.org/10.1111/joid.12180>
- Üst, S., Sezginalp Özçetin, P. & Karabulut, H. (2024). Graduation projects within interior architecture education in Turkey: Limits, possibilities, prospects. *A|Z ITU Journal of The Faculty of Architecture*, 21(2), 391-410. <https://doi.org/10.58278/0.2024.47>
- Yazıcıoğlu, D. A. (2011). The Integration of Interior Architecture Education With Digital Design Approaches. *Journal of US-China Education Review*, 8(5), 637-658. <https://doi.org/10.18039/ajesi.71632>
- Yıldırım, İ. I., & Zengel, R. (2023). Student Perceptions Regarding the Blackboard Learning System Applied in Interior Architecture Project Courses During Covid-19. *TEM Journal*, 12(1), 175-183. <https://doi.org/10.18421/TEM121-23>
- Yurttaş, N. B., & Terece, T. (2023). Re-functioning within the scope of conservation awareness in interior architecture education: The case of Paşalimanı Flour Factory. *IDA: International Design and Art Journal*, 5(2), 245-260. <https://www.idajournal.com/index.php/ida/article/view/241>
- Zamberlan, L., & Wilson, S. (2017). Reconceiving Creativity in Design Studio Education. *The International Journal of Design Education*, 11, 1-16. <http://dx.doi.org/10.18848/2325-128X/CGP/v11i03/1-16>